

EESTI KESKKONNAÜHENDUSTE KOJA AVALIK KIRI

3. juuni 2007

Eesti Keskkonnaühenduste Koda (EKO) mõistab kohalike elanike ja kohalike omavalitsuste muret riigi- ja arendajate poolse kasvava surve pärast elukeskkonna kvaliteedile

EKO liikmete uuringud ja kogemus on näidanud, et eelkõige on kohalike inimeste vastuseis põlevkivi, paekivi, liiva või kruusa kaevandamisele ühelt poolt, ning prügilate ja jäätmepõletustehase rajamisele teiselt poolt, tingitud riigipoolsete pikaajaliste kavade puudumisest või kohalike omavalitsuste mittekaasamisest nende koostamisse. Vastuseis on pigem tingitud elukeskkonda halvendavate objektide asukoha valikute ebapiisavast põhjendatusest kui inimeste põhimõttelisest vastu olemisest. EKO leiab, et puudused strateegiliste planeerimisdokumentide (riiklike arengukavade ja planeeringute) menetluses (eelkõige huvipoolte kaasamises) on olnud kohalike elanike vastuseisu peamiseks põhjuseks. Näiteks kehtiva üleriigilise jäätmekava koostamise menetluse puudulikkus oli suuresti põhjuseks, miks meil pole täna Loode- ega Kagu-Eesti prügilat. Kohalikud elanikud ei mõistnud, miks pole kaalutud prügilas asukoha teisi alternatiive, vaid asuti jõuliselt kaitsma ühe kindla asukoha eeliseid. Kui paljudel juhtudel tervitavad kohalike omavalitsuste juhid arendajate soovi arendada mistahes äritegevust, siis järjest enam on neid vallajuhte, kes enne arendajale roheline tee andmist kaaluvad äriplaanide keskkonnaaspekte ja mõju kohalike inimeste elukvaliteedile pikemas perspektiivis. EKO tunnustas 2006.aastal Maidla vallavolikogu esimeest Enno Vinnit selle eest, et ta astus südikalt välja uute põlevkivikaevanduste avamise vastu, küsides riigilt põhjendusi. Riigikogu toimis õigesti, kui muutis maapõueseadust, millega peatati põlevkivi kaevandamise lubade menetlemine seniks, kuni valmib põlevkivi riiklik arengukava. Viimane seab reeglid põlevkivi kasutusele võtuks järgmise kümne aasta jooksul. EKO toetab Vabariigi Valitsuse koalitsiooni lepingus märgitud 15 miljoni tonni põlevkivi aastas kaevandamise ülempiirist kinnipidamist. EKO on seisukohal, et põlevkivi kaevandamine peaks toimuma vaid elektri- ja soojusenergia varustamise, mitte põlevkiviõli ekspordi eesmärgil.

Lisaks üleriigilisele jäätmekavale ja põlevkivi arengukavale vajab Eesti ka taastuvenergia arengukava, mis sarnaselt kahele eelpoolnimetatud kavale seaks reeglid ning suunaks tuuleparkide ja hüdroelektrijaamade rajamist keskkonna seisukohast sobivatesse paikadesse, aga ka päikeseenergia ning biokütuste tootmist. Seniks kuni pole kava, ei tohiks välja anda uusi lubasid. EKO on juhtinud keskkonnaministeeriumi tähelepanu sellele, et tuuleparkide arendamise ohjad on võtnud enda kätte peaaesjalikult arendajad, kuid vaja oleks ühtseid reegleid kõigile arendajatele. Meretuuleparkide arendamiseks vajalikku õiguslikku raamistiku alles töötatakse välja. EKO on teinud keskkonnaministeeriumile ettepaneku vastava üleriigilise arengukava ja teemaplaneeringu koostamiseks. Lisaks tuuleenergia arendamisele, tuleb Eestil määratleda merekaitsealad aastaks 2008. Selleks, et taastuvenergeetika eesmärgid ei satuks vastuollu looduskaitse eesmärkidega, tulebki kava koostada. Nendegi dokumentide koostamises peab olema omavalitsustel ja nende kaudu kohalikel elanikel võimalus osalemiseks, et seista hea oma kodukandi elukeskkonna, sh loodushoiu väärtustamise eest.

EKO on seisukohal, et loodusvarade kasutamise planeerimisse tuleks senisest enam kaasata kohalikke omavalitsusi ja kogukondi, et ühelt poolt selgitada riiklikke ja teiselt poolt võtta arvesse kohalikku elukeskkonda väärtustavaid huvisid.

Eesti Keskkonnaühenduste Koda ühendab üheksat keskkonnaorganisatsiooni:

Eestimaa Looduse Fond, Eesti Ornitoloogiaühing, Eesti Roheline Liikumine, Eesti Üliõpilaste Keskkonnakaitse Ühing "Sorex", Läänerannik, Nõmme Tee Selts, Säästva Eesti Instituut, Pärandkoosluste Kaitse Ühing, Tartu Üliõpilaste Looduskaitse Ring